

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ
ΕΠΙ ΤΩΙ ΑΓΙΩΙ ΠΑΣΧΑ

Αριθμ. Πρωτ. 251

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩΙ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩΙ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΩΣ ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

Τιμιώτατοι ἀδελφοί Ἱεράρχαι καί τέκνα ἐν Κυρίῳ εὐλογημένα,

Ἐλέφ καί δυνάμει Θεοῦ διαπλεύσαντες ἐν προσευχῇ καί νηστείᾳ τό πέλαγος τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς καί φθάσαντες εἰς τό παμφαές Πάσχα, ἀνυμνοῦμεν τόν κατελθόντα μέχρις Ἰδοῦ ταμείων καί «ἀπεργασάμενον πᾶσιν εἰσηκτόν τόν Παρά-δεισον» διά τῆς ἐκ νεκρῶν Ἐγέρσεως Αὐτοῦ Κύριον τῆς δόξης.

Ἡ Ἀνάστασις δέν εἶναι ἀνάμνησις ἐνός γεγονότος ἀπό τό παρελθόν, ἀλλά «καλή ἀλλοίωσις» τῆς ὑπάρξεώς μας, «ἄλλη γέννησις, βίος ἕτερος, ἄλλο ζωῆς εἶδος, αὐτῆς τῆς φύσεως ἡμῶν μεταστοιχείωσις»¹. Ἐν Χριστῷ Ἀναστάντι ἀνακαινίζεται ὁμοῦ μετά τοῦ ἀνθρώπου ἡ σύμπασα κτίσις. Ὅταν ψάλλωμεν τήν Γ' ᾠδήν τοῦ Κανόνος τοῦ Πάσχα, τό «Νῦν πάντα πεπλήρωται φωτός, οὐρανός τε καί γῆ καί τά καταχθόνια· ἐορταζέτω γοῦν πᾶσα κτίσις τήν ἔγερσιν Χριστοῦ, ἐν ἣ ἑσπερέωται», τότε διακηρύσσεται ὅτι ὁλόκληρον τό σύμπαν εἶναι στερεωμένον καί πλήρες ἀνεσπέρου φωτός. Ὅχι μόνον διά τήν ἱστορίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἀλλά καί διά τήν ὅλην δημιουργίαν, ἰσχύει τό «πρὸ Χριστοῦ» καί τό «μετά Χριστόν».

Ἡ ἐκ νεκρῶν Ἐγερσις τοῦ Κυρίου ἀποτελεῖ τόν πυρῆνα τοῦ Εὐαγγελίου, τό σταθερόν σημεῖον ἀναφορᾶς ὅλων τῶν κειμένων τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἀλλά καί τῆς λειτουργικῆς ζωῆς καί τῆς εὐσεβείας τῶν Ὁρθοδόξων. Ὄντως, εἰς τό «Χριστός Ἀνέστη» συνοψίζεται ἡ θεολογία τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ βίωσις τῆς καταργήσεως τοῦ κράτους τοῦ θανάτου εἶναι πηγὴ ἀνεκλαλήτου χαρᾶς, «ἐλευθέρας ἀπὸ τὰς δεσμεύσεις αὐτοῦ τοῦ κόσμου». «Χαρᾶς τά πάντα πεπλήρωται, τῆς ἀναστάσεως τήν πείραν εἰληφότα». Ἐκρηξις «χαρᾶς μεγάλης» ἡ Ἀνάστασις διαποτίζει ὁλόκληρον τήν ἐκκλησιαστικὴν ζωὴν, τό ἦθος καί τήν ποιμαντικὴν δρᾶσιν, ὡς πρόγευσις τῆς πληρότητος ζωῆς, γνώσεως καί χαρᾶς τῆς αἰωνίου Βασιλείας τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὁρθόδοξος πίστις καί ἀπαισιοδοξία εἶναι ἀσύμβατα μεγέθη.

Τό Πάσχα εἶναι διά τόν ἄνθρωπον ἐορτὴ ἐλευθερίας καί νίκη κατὰ τῶν ἀλλοτριωτικῶν δυνάμεων, ἐκκλησιοποιήσις τῆς ὑπάρξεώς μας, πρόσκλησις εἰς συνερ-

¹ Γρηγορίου Νύσσης, *Περὶ τῆς τριημέρου προθεσμίας τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ*, PG 46, 604.

γίαν διά τήν μεταμόρφωσιν τοῦ κόσμου. Ἡ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας καθίσταται «ἕνα μεγάλο Πάσχα», ὡς πορεία πρὸς «τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ»². Τό βίωμα τῆς Ἀναστάσεως ἀποκαλύπτει τό κέντρον καί τήν ἐσχατολογικὴν διάστασιν τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας. Αἱ βιβλικαὶ μαρτυρίαι περὶ τῆς Ἐγέρσεως τοῦ Σωτῆρος ἀναδεικνύουν τὴν δύναμιν τῆς ἐλευθερίας τῶν πιστῶν, εἰς τὴν ὁποίαν καί μόνην φανεροῦται τό «μέγα θαῦμα», τό ὁποῖον παραμένει ἀπρόσιτον εἰς κάθε καταναγκασμόν. «Βουλομένων γάρ, οὐ τυραννουμένων τό τῆς σωτηρίας μυστήριον»³. Ἡ ἀποδοχή τῆς θείας δωρεᾶς ὡς «διάβασιν» τοῦ πιστοῦ πρὸς τόν Χριστόν, εἶναι ἡ ἐλευθέρα ὑπαρκτικὴ ἀπάντησις εἰς τὴν ἀγαπητικὴν καί σωστικὴν «διάβασιν» τοῦ Ἀναστάντος πρὸς τόν ἄνθρωπον. «Χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν»⁴.

Τό μυστήριον τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου συνεχίζει καί σήμερον νά κλονίζει τὰς θετικιστικὰς βεβαιότητας τῶν ἀρνητῶν τοῦ Θεοῦ ὡς «ἀρνήσεως τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας», τοὺς ὁπαδούς τῆς «φενάκης τῆς αὐτοπραγματώσεως χωρὶς Θεόν» καί τοὺς θαυμαστάς τοῦ συγχρόνου «ἀνθρωποθεοῦ». Δέν ἀνήκει τό μέλλον εἰς τόν ἐγκλωβισμόν εἰς τὴν αὐτάρεσκον, συρρικνωτικὴν καί κλειστήν ἐνθαδικότητα. Δέν ὑπάρχει ἀληθὴς ἐλευθερία χωρὶς Ἀνάστασιν, χωρὶς προοπτικὴν αἰωνιότητος.

Πηγὴν ἀναστασίμου εὐφροσύνης διὰ τὴν Ἀγίαν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν ἀποτελεῖ ἐφέτος καί ὁ κοινὸς ἐορτασμός τοῦ Πάσχα ὑπὸ σύμπαντος τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, ὁμοῦ μετὰ τῆς 1700^{ης} ἐπετείου τῆς Α' ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἡ ὁποία κατεδίκασε τὴν κακοδοξίαν τοῦ Ἀρείου, τοῦ «κατασμικρύναντος τῆς Τριάδος τόν ἕνα, Υἱόν καί Λόγον ὄντα Θεοῦ», καί ἐθέσπισε τόν τρόπον καθορισμοῦ τῆς ἡμερομηνίας διὰ τὴν ἐορτὴν τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος.

Ἡ Σύνοδος τῆς Νικαίας ἐγκαινιάζει μίαν νέαν περίοδον εἰς τὴν συνοδικὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας, τὴν μετάβασιν ἀπὸ τό τοπικόν εἰς τό οἰκουμενικόν συνοδικόν ἐπίπεδον. Ὡς γνωστόν, ἡ Α' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος εἰσήγαγε τόν «ἄγραφον» ὄρον «ὁμοούσιος» εἰς τό Σύμβολον τῆς πίστεως, μέ σαφῇ σωτηριολογικὴν ἀναφοράν, ἡ ὁποία παραμένει τό οὐσιῶδες χαρακτηριστικόν τῶν δογμάτων τῆς Ἐκκλησίας. Ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ, οἱ ἐορτασμοὶ τῆς μεγάλης ἐπετείου δέν εἶναι στροφή πρὸς τό παρελθόν, ἐφ' ὅσον τό «πνεῦμα τῆς Νικαίας» ἐνυπάρχει ἀδιαπτῶτως εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἐνότης τῆς ὁποίας συναρτᾶται μέ τὴν ὀρθὴν κατανόησιν καί ἀνάπτυξιν τῆς συνοδικῆς ταυτότητός της. Ὁ λόγος περὶ τῆς Α' ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου ὑπενθυμίζει τὰ κοινὰ χριστιανικὰ ἀρχέτυπα καί τὴν σημασίαν τοῦ ἀγῶνος κατὰ τῶν διαστρεβλώσεων τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως καί μᾶς προτρέπει νά στραφῶμεν πρὸς τό βάθος καί τὴν οὐσίαν τῆς παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ δὲ κατὰ τό παρόν ἔτος κοινὸς ἐορτασμός τῆς «Ἀγιωτάτης τοῦ Πάσχα ἡμέρας» ἀναδεικνύει τὴν ἐπικαιρότητα τοῦ θέματος, ἡ λύσις τοῦ ὁποίου ὄχι μόνον ἐκφράζει τόν σεβασμόν τῆς Χριστιανοσύνης πρὸς τὰ θεσπίσματα τῆς Συνόδου τῆς Νικαίας, ἀλλὰ καί τὴν συνείδησιν ὅτι «οὐ πρόκειται ἐν τοιαύτῃ ἀγιότητι εἶναι τινα διαφοράν».

Μέ τοιαῦτα αἰσθήματα, ἐμπλεοὶ τοῦ φωτός καί τῆς χαρᾶς τῆς Ἀναστάσεως καί ἀναβοῶντες τό κοσμοχαρμόσουνον «Χριστὸς Ἀνέστη», ἅς τιμήσωμεν τὴν κλητὴν καί

² Ρωμ η', 21.

³ Μαξίμου Ὁμολογητοῦ, *Εἰς τὴν προσευχὴν τοῦ Πάτερ ἡμῶν, πρὸς ἕνα φιλόχριστον*, PG 90, 880.

⁴ Ἰωάν. ιε', 5.

ἀγίαν ἡμέραν τοῦ Πάσχα διὰ τῆς ὀλοψύχου ὁμολογίας τῆς πίστεως ἡμῶν εἰς τόν θανάτῳ τόν θάνατον πατήσαντα, πᾶσιν ἀνθρώποις καί ἀπάσῃ τῇ κτίσει ζωὴν χαρισάμενον Λυτρωτὴν, διὰ τῆς πιστότητος εἰς τὰς τιμίας παραδόσεις τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καί διὰ τῆς ἀνυποκρίτου πρὸς τόν πλησίον ἀγάπης, ἵνα δοξάζεται καί διὰ πάντων ἡμῶν τό ὑπερουράνιον ὄνομα τοῦ Κυρίου.

Φανάριον, Ἅγιον Πάσχα, βκε'
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρὸς Χριστὸν Ἀναστάντα
εὐχέτης πάντων ὑμῶν.

Ἀναγνωσθήτω ἐπ' ἐκκλησίας κατὰ τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Πάσχα, μετὰ τό Ἱερὸν Εὐαγγέλιον.